

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Cap. IV. De Sacramentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

(*quia docco Homines veritatem*) & *vita* (quia redempturus sum illos.) Hinc S. Leo S. 4. de Resurr. *Christus, inquit, est via Sancta conversationis, veritas doctrina divina, vita beatitudinis sempiterna.* Et S. Cyrillus; *Christus est non via per vita actionem, veritas per Fidei rectitudinem, vita per sanctificationem.* Tertius fructus est, ut pariter bene apprehendat tria officia, quæ vicissim qui vis homo erga Christum præstare debet, nempe 1. *Caritatem tenerrimam propter dilectionem;* quod officium pulchrè indicavit S. Augustinus, cum alicubi dixit: *Domine, qui tibi non servit, quia creatus est, infernum meruit; qui verò tibi non servit (& te diligit) quia redemptus est, meretur, ut novus pro eo infernus fiat.* Et eandem sensum S. Bernardus super Cant. *Dignus planè est servus, inquit, qui tibi, Christe, recusat vivere; & qui tibi non prodesperat; & qui curat esse nisi propter te, pro nihilo est, & non est.* 2. *Gratitudinem maximam propter Redemptionem;* ut S. Bernardus sapienter advertit, totum se quisque debet pro se facto, quid addet pro se refeito, & refeito hoc modo: 3. *Imitationem studiosissimam propter perfectionem;* hoc enim Dominus JESUS, ut ait S. Laurentius Justin. c. 5. *quæ vitæ quod alios verbo docuit, ipse suo primò formavit exemplo, utrumque nobis, & meritum patientibus, & patienti speculum factus.* Hinc & ipse denuo ad omnes homines repetit, quod olim Jo. 13. ad Apostolos dixerat; *Exemplum dedi vobis, ut, quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.* Hinc ad eò meritò concludit S. Bernardus S. 4. de adu. *Omnis vera virtus tam longè abest à vera virtute, quam longè est ab eà formà, quam verbo & exemplo commendavit Christus in carne.*

CAPUT III.

DE SACRAMENTIS.

Hæc materia utpote præ reliquis ad praxin pertinente accuratè plerumque Theologi morales agunt. Quare hoc loco breviter duntaxat illæ quæstiones, quæ Scholasticæ Theologiæ propriæ sunt, indicabuntur.

ARTICULUS I.

De Sacramentis in genere.

I. De his quinque potissimum quæstiones controversæ apud Theologos Scholasticos occurrunt, videlicet de Essentia Sacramenti, de causalitate, de effectu, de Ministrante suscipiente; de quibus totidem quæstiones breviter hoc modo proponuntur.

II. Q. 1. *Quid de Essentia Sacramenti doceant Theologi Scholastici?* Resp. Sequentia communius doceri. 1. Non sufficere, ut Sacramentum significet quancunque Sanctitatem, ut Canus & Bellarminus voluerunt, sed debere veram Sanctitatem internam ac perfectam seu gratiam significare, alioqui enim difficulter ab aliis cæremoniis, quæ non sunt Sacramentum, distinguerentur. 2. Non sufficere quoque, ut Sacramentum significet tantum gratiam (quem admodum Vasquez & nonnulli alii voluerunt) sed requiri etiam, ut sit signum practicum, sanctitatem saltem aliquam, perfectam vel imperfectam conferens, uti inductione probatur. 3. Non requiri necessariò, ut gratiam internam causet, sicut Leges contra communem aliorum doctrinam contendit. 4. Non requiri tamen aliquam stabilitatem, ut Populum Dei designet, & in anteriore cultu ab aliis sectis distinguat; in quo teste Arriaga, omnes ferè Authores conveniunt contra Lugonem & Dicastillo. 5. Juxta S. Thomam quidem & veteres, et recentiores Sacramenta Novæ & Veteris legis analogicè tantum convenire in ratione Sacramenti; contrariò tamen sententiam, quæ ea uni voce convenire contendit, communior esse, teste Tannero d. 3. q. 1. n. 45. 6. Communior quoque esse Sententiam ejusdem Tanneri. n. 36. & Sænti ac Valent. ib. ec. qui contendunt rationem signi principalem esse in Sacramento, quàm rationem causalitatis (quæ magis præcipuam esse Bellarminus contendit) eò quòd à significatione rei Sacræ potissimum Sacramenti nomenclatura ortum duxerit, & non à causalitate, alioqui Deus Sanctificans homines Sacramentum dici deberet, inquit Tann. 7. Et ètè proinde definiri Sacramentum hoc modo: *Est inceptio gratiæ signum sensibile ad homines Sanctificandos à Deo institutum*

8. Ad omne Sacramentum requiri Materiam & formam, quæ tunc substantialiter variata censetur, quando non amplius manet eadem significatio Materie vel sensus in rebus à Christo præscriptis; unde licet multi apud Suar. d. 2. velint vitari formam, quando Minister intendit novum ritum aut hæresim introducere in Ecclesiam, contra tamen communiter docent Recentiores, existimantes generalem intentionem, quâ talis Minister intendit facere, quod Ecclesia præcipit, & Christus instituit, particularem intentionem erroneam corrigi ac emendari. 9. In omni statu (excepto statu Innocentia) fuisse aliqua Sacramenta instituta, in statu quidem Naturæ lapsæ remedium parvulorum quod communiter Theologi contra Vasquez etiam extantam quandam actionem requirunt, & intentionem faciendam, quod facit Ecclesia, non autem fidem formatam quam Vasquez; nec fidem explicitam Redemptoris, quam Lugo; & implicitam ejusdem, quam Arriaga requirit, necessariam esse afferunt) in lege scripta circumcissionem, consecrationem Pontificum, etiam agni Paschalis, Sacrificia pro peccatis; in lege gratiæ ea septem, quæ Catholica Fides docet.

III. Q. 2. Quid de causa & causalitate Sacramentorum dicant Theologi? Resp. sequentia ferè. 1. Omnia Sacramenta à Deo immediatè, Sacramenta novæ legis verò à Christo etiam, quæ Homo est, fuisse instituta, & quidem potestate nulli creaturæ communicabili, licet alia potestas communicari queat, uti communiter sentiunt Doctores, testatur Tann. q. 2. n. 18. contra Scotum & Vasquez. Consistit hæc potestas excellentia, sive, ut alii vocant, *authoritas* in hoc, ut S. Thomas q. 64. a. 3. notat, quod Sacramenta omnia vim suam habeant ex meritis Christi; & in hoc per invocationem nominis ejus sanctificentur, & perficiuntur: ipsæque etiam ut Homo instituere possit talia sacramenta, & effectum illorum sine exteriori Sacramento conferre. 2. Sacramenta legis Naturæ & Mosaicæ juxta multos quidem, teste Haunoldo l. 4. n. 629. saltem per modum conditionis gratiam ex opere operato conferre; verum pro- babiliorè & communiore hodie sententiam, vel absolutè ipsa hanc efficientiam ex opere operato conferre, uti Tann. n. 18. cum plurimis ib. cc. contendit; vel certè non

nisi denominativè ab actu interno, Fidei & protestatione per quem applicabantur, eam gratiam contulisse, uti Haunoldus n. 634. cum Arrubal, Esparza, Dicastillo, & Pallavicino sentit. 3. Sacramenta novæ legis omnia gratiam ex opere operato, & quidem physice juxta Thomam Suar. Valent. Tann. Dicastillo & alios; juxta Receptorum verò moraliter duntaxat causare. 4. Probabiliter non tantum Sacramenta mortuorum per se, sed etiam Sacramenta vivorum per accidens causare primam gratiam, uti Arriaga d. 16. S. 1. n. 8. omnes Thomistæ & Scotistæ Suar. Valent. Bell. Præp. Tann. & multis aliis contra Lugon. Dicastillo, & alios RR. 5. Sacramenta Valide licite suscepta juxta communem sententiam non continent suum effectum, nisi dum actu existunt; ubi tamen semel extiterint, probabiliter omnia reviviscere, si valida & intacta esse possint, uti Arriaga S. 6. n. 14. cum aliis à se exceptet contra alios, qui talem reviviscenciam negant vel Eucharistiæ, ut Suar. Lugo & alii; vel Eucharistiæ firmo Matrimonio, uti Palud. & Silvest. apud Vasq. vel solis Sacramentis characterem non imprimentibus, uti antiqui nonnulli; vel solis Sacramentis vivorum, uti Durandus; vel omnibus præter Baptismum, uti Vasq. Præp. Becan. & alii; vel omnibus simpliciter, uti Scotus & Scotistæ.

IV. Q. 3. Quid de effectu Sacramentorum dicunt Theologi? Resp. tria præcipue. 1. Ab omnibus gratiam habituales cum annexis virtutibus, & præterea etiam Sacramentales conferri. 2. Gratiam istam Sacramentales esse specie distinctam ab habituali, ut Paludanus & alii voluerunt; nec in alio quopiam habitu à virtutibus distinctam, sed tantum in denominatione extrinseca consistere, quoniam scilicet intuitu Sacramenti suscepti gratia Sacramentalis acquirit jus ad specialia auxilia naturæ cujusque Sacramenti proportionata exigenda. 3. Ab aliquibus, necesse est Baptismo, Confirmatione, & Ordine etiam Characterem imprimi, qui non est relatio tatem prædicamentalis, ut Scotus voluit; nec modalis entitas, uti Scotus contendit. Sed absoluta qualitas vel intellectui, ut vult S. Thomas Thomistæ; vel voluntati, ut Scotus & Scotistæ sentiunt; vel utrique, ut D. Boaventura putat; vel ut alii commentati

potent ipsi animæ impressa indelebilis ex natura sua, & intentionis incapax, quæ vel ex intrinseco prædicato, ut Lugo & Salas putant; vel certè ut probabiliter, & communius censent, ab extrinseca Dei institutione accepit vim figurandi ad cultum Dei.

V. Q. 4. *Quid de Ministro Sacramentorum doceant Thomæ?* Resp. sequentia præcipuè. 1. Ex vi præsentis Institutionis ordinarium Ministrum esse quidem solum hominem, ex speciali tamen commissione etiam Angelo vel anime separatae eam potestatem committi posse, eò quòd omnes vires ad Sacramentum requisitas ponere possint, uti S. Thomas, Arriag. Dicastill. & alii contra Lugonem docent. 2. Non requiri essentialiter statum viatoris ad Ministrum Sacramenti, eò quòd durum videatur concedere, Sacerdotem vitæ beatam, si in terras mitteretur, ut iterum esset viator, iterum baptizari & confirmari, ac consecrari debere; ut Licet, Arriag. post D. Thomam contra Lugonem disputam docent. 3. Requiri tamen rationis usum in Ministro, atque adeò non sufficere, ut quis ponat in ebrietate actionem sacramentalem, licet ante ebrietatem intentionem legitimam elicerit; quia ad Sacramentum requiruntur actiones & verba humano modo prolata; ad hoc autem requiritur iuxta Pallavicinum apud & cum P. Haunoldo n. 689. ut tali modo proferantur, ut in contractibus & obligationibus sint apta significare animum se obligandi, & acceptum legitimandi, & insuper talem animum non fuisse receptum; talis autem aptitudo quæ ex pacto vel usu hominum acquiritur, neutro titulo actionibus & verbis ebrii hominis convenit. 4. Requiri etiam intentionem, quæ non est actio externa (ut Catharinus & Scribonius ab omnibus rejecti voluerunt) sed verè Sacramenti confectio interior, sive per actualem, sive per virtuales intentionem, ut vel consistit in applicatione potentiarum externarum intentionem facta, ut Suar. Vasq. Arriag. Scotus & multum volunt; vel in actibus voluntatis imperceptibilibus interioribus, ut Lugo explicat; vel in applicatione à appetitu sensitivo (si intellectus sit ligatus) causata, ut Pallavicinus & Haunold. n. 689. contendunt. 5. Intentionem non semper absolutam requiri, sed etiam conditionatam suffi-

sufficere, si conditio adhuc existat, vel de præterito existat, materia
etiam si ignoretur, uti communis, & teste Suarez, certissima
sententia contra Elparzam docet.

VI. Q. 5. *Quid de suscipiente doceant Theologi?* Resp. se-
quentia præcipue. 1. Requiritur quidem etiam in suscipiente
te adulto intentionem suscipiendi Sacramentum (quod
cet, ut ejusmodi gratiæ non conferantur, nisi voluntate
suscipientibus) sufficere tamen si habitualis sit, eo quod
suscipiens non habeat se ut Minister Christi, & operans non
ne alterius, sed merè passivè se habeat. 2. Aequaliter de
sponsis non nisi æqualem gratiam conferri per idem speciem de
Sacramentum, uti communiter docent Theologi contra alio q
Scotum, Paludanum, & nonnullos alios volentes vel ex
luntate DEI, vel propter merita Parentum aut Ministrorum
aut circumstantias aliquando inæqualem gratiam conferri
3. Per dispositionem cujus intuitu major gratia datur
non intelligi gratiam habitualem, sed solos actus super-
turales, & quidem probabiliter non illos duntaxat, qui dant
actu Sacramentum suscipitur, exercentur, sed etiam præ-
intuitu Sacramenti suscipiendi elicitur, uti Lugo, contra
Arriagam docet. 4. Sacramentum cum obice susceptum
remoto obice, probabiliter gratiam conferre secundum dis-
positionem, quam subiectum habebat, quando susceptum
est Sacramentum, uti Suar. Coninck. & Arriaga contendunt
licet Lugo & Vasq. probabiliter doceant, in tali casu conferri
ri gratiam juxta dispositionem, quæ remoto obice repetitur
5. Subiectum capax Sacramentorum de via ordinaria est
quidem solum hominem viatorem, nihil tamen obstat, quod
minus etiam Angeli & Beati de potentia DEI absolute de
eramentum recipere possint, uti Suar. & Dicastillo contra
communioem aliorum sententiam docent.

ARTICULUS II.

De Baptismo & confirmatione.

I. Q. 1. *Quid de Baptismi Sacramento specialiter docent Theologi?* Resp. sequentia. 1. Esse ablutionem corporalem
exteriorem sub præscripta verborum forma ad spirituales
regenerationem institutam. 2. Baptismum hunc tam quod

interitiam, quam quoad formam institutum esse à Christo ante passionem, uti cum S. Thoma communis omnium ferè Theologorum Sententia docet, teste Tann. d. 1. n. 13. licet ibidem fateatur, contrariam sententiam ab aliquibus ut erroneam & temerariam damnari, ut vocat S. Chrysoft. & alii graves Patres atque Autoritates adiderunt. Licet verò idem Tannerus n. 20. cum aliis multis probabilius putet, baptismum hunc institutum fuisse, quando Christus ipse baptizatus est; probabile tamen est eundem de hoc mysterio contulit, ut Toletus sensit; aut certe alio quopiam intermedio tempore inter baptismum Joannis & Passionem Christi, uti Scotus & alii putarunt. 3. ut Minus peccatum mortale habentibus pro dispositione sufficere solam voluntatem suscipiendi baptismum, ut Licetus, Angelus, & alii putaverunt, nec attritionem naturalem ut Canus & Sotus censuerunt; nec existimata contritionem requiri, ut Navarr. & Cordub. contendunt, perfectam contritionem, ut Gal. iel cum nonnullis existimavit, sed solam attritionem supernaturalem sufficere, uti communis habet sententia, & tum ex S. Scriptura act. 2. dicitur: *Pœnitentini igitur, & baptizetur unusquisque vestrum;* tum ex Trid. S. 6. c. 6. tum ex SS. Patribus colligitur. 4. Si post baptismum fictè susceptum aliquod peccatum mortale committat, probabiliter quidem juxta Silvestrum, Suarez, & alios, attritionem sufficere ad reviviscentiam; Baptismum vero juxta Haunoldum tamen & alios æquè probabiliter contritionem perfectam, per quod peccatum illud mortale removeatur, requiri.

11. Q. 2. *Quid de baptismo Sanguinis seu Martyrio docent Theologi?* Resp. Sequentia doceri. 1. Quinque plerumque conditiones ad illud requiri, nimirum *voluntatem mori*, si quis adultus est; *restitutionem peccati* per confessionem, si occasio confitendi adsit; vel, si non adsit, saltem per contritionem (uti Vasq. Laym. & alii volunt) apud Tann. n. 103. ubi tamen ipse cum Suarez, Val. Dicast. & pluribus aliis solam attritionem, imò & voluntariam pro Christo moriendi sufficere putat: *voluntariam mortem naturaliter ex vulnere causata susceptionem* (licet non recipia

re ipsa sequatur) *causam honestam* (qualis est non fidei
 taxat, sed cujuscunque alterius virtutis motivum, ut
 Thomas & Theologi ex communi usu ac traditione Eccl[esi]e
 colligunt; *Odium Tyranni vel Persecutoris*, quo motus
 odio Fidei aut alterius virtutis inferat, unde aliqui Martyr
 um breviter sic definiunt: *Est passio lethalis pro Christo
 aut vera virtute suscepta.* 2. Hunc Baptismum Sacramenti
 effectus suos, scilicet remissionem culpæ & pœnæ, colligit
 nemque gratiæ probabiliter ex opere operato ob suam
 gnitatem & excellentiam causare, ut Lugo, Ariag. Sicuti, circa
 Dicast. & alii docent contra Vasq. & Tann. n. 3. ubi potius hoc
 dici potius debere, quod hos effectus Martyrium neque
 opere operantis, nec ex opere operato, sed per modum
laris privilegii causet. 3. Martyrium, si consideretur, pro
 ut à caritate imperatur, actum virtutis præstantissimum
 cum ut sic ad caritatem spectet; majorem autem caritatem
 nemo habeat, quam ut animam suam ponat pro amicis
 4. Privilegium hoc baptismi, Martyrio probabiliter
 initio Mundi annexum fuisse, & non primum post Christi
 adventum, eo quod Ecclesia Martyres Machabæos pro
 tyribus veris agnoscat; licet illi ante Christi adventum
 xerint, & passi sint.

III. Q. 3. *Quid de Confirmatione docent Theologi?*
 Resp. sequentia præcipue. 1. Ipsam nihil aliud esse, quam
 Sacramentum roborativum in fide jam suscepta. 2. Eius
 probabiliter completè institutum esse post resurrectionem
 quando Christus per dies quadraginta apprensus locutus
 de regno DEI. Ita S. Thomas Suar. Laym. Dicast. & plu
 rimi alii apud & cum Dicastill. d. Unic. de conf. 3. Eius
 tum juxta communioem sententiam esse de essentia Chris
 matis; sic enim S. Thomas. Suar. Bonay. Bellarm. de
 Tann. & plurimi apud hos cc. docent; licet contrarium
 improbabiliter etiam Valent. Cajet. Navar. Vasquez
 Dicastillo affirmant. 4. Benedictionem quoque ab Episcopo
 post factam juxta communionem S. Thomæ & communioem
 aliorum sententiam, teste Tann. n. 21. esse de essentia Sa
 cramentalis materiæ, videlicet Chrismatum, licet Capro
 & Paludanus putaverint, sine oleo benedicto illud conferri
 posse; Valentia verò eum Cajetano & aliis docuerit, saltem
 sine

...plurimi Sacerdoti hanc benedictionem committi à Pontifici
...possent.

ARTICULUS III.

De Eucharistiæ Sacramento.

I. De hac Sacramento septem communiter quæstiones
...moverentur ab Authoribus, videlicet de Institutione,
...Materia, Forma, Effectibus, Ministro, subjecto, sacrificio.
...circa quas quæstiones, quid Theologi sentiant, breviter
...hoc articulo indicabitur.

II. Q. I. Quid de Institutione Eucharistia doceant Theologi
...Resp. sequentia præcipuè. 1. Eam esse Sacramentum
...corporis & sanguinis Domini sub speciebus panis & Vini ad
...animæ refectioem institutum. 2. Sacramentum hoc esse in nocte
...ultimæ institutum, uti clarè tum Tridentino S. 13. c. 1. colligitur; & verò etiam
...convenit hoc tempore institutum esse tribus rationibus pro
...post. Thomas q. 73. a. 5. eò quod scilicet congruum fuerit,
...Christus in propria specie discessurus seipsum in Sacra-
...mentali specie velut monumentum relinqueret, sicque effi-
...ceret ut coleteretur jugiter per mysterium, quòd semel offer-
...retur in pretium. Deinde verò conveniens quoque erat,
...quoniam Sacramentum Agni Paschalis fuerat consumman-
...dum, aliud Sacramentum perfectius substituere. Et de-
...cebat, ut quò magis commendaretur mysterii hu-
...militudo, in suo discessu id relinqueret, quia, quæ ulti-
...mè occurrunt ab Amicis, magis memoriæ commendantur,
...S. Thomas. 3. Idem Sacramentum Lunà primi mensis
...decimam quartam (uti communis Catholicorum do-
...ctrina Græcos, qui ad fermentum tuendum contendunt
...Antiqui anticipasse tempus legitimum Agni Paschalis)
...institutionem pedum & finitum coenam legalem, uti Suarez,
...etiam post coenam usuaem, uti Maldonatus & alii volu-
...erunt, instituisse; sic enim rectius ostenditur, quomodo
...Christus post institutionem Eucharistiæ dederit Judæ buc-
...cellam ex coena usuali acceptam; & quomodo coenæ legali
...mysterium mox mystica successerit. 4. Sacramentum hoc
...esse specie infima totali, uti communiter docent
Theo.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologi cum S. Thoma q. 73. contra Aureolum & nonnullos alios, licet specie partiali diversa dici queant, si quælibet species distinctam gratiam causet; unde non sumunt quidem Sacramentum integrum secundum simplicam significationem convivii, recipiunt tamen integrum, si per illud plus non intelligatur, quam verum sacramentum aptum ab significandam & causandam mundo unicum numero esse, eò quòd sit unicum Christi, rectius tamen à Dicastillo, Bonac. & aliis physicè quidem tot numero esse Sacramenta, quot sunt continuatæ hostiæ; moraliter tamen toties numerice multiplicari, quot sunt fumentes vel sumptiones. 5. Idem sacramentum necessitate medii neque in re, nec in eo necessarium esse (uri cum S. Thoma communiter docent Theologi contra nonnullos, qui volunt, eam adultis & perseverantiam esse necessariam existimavit) cum justificationem; necessitate verò præcepti divini uti in articulo mortis, & aliquoties in vita necessariam Bonaventuram & alios negantes dari tale præceptum, mel tantum in vita obligare, uti Cajetanus, & alii Theologi docuerunt.

III. Q. 3. *Quid de materia Eucharistia docent Theologi?* Resp. sequentia communius doceri. 1. Materiam motam esse panem triticeum (non presè, ut Dicastillo latè, ut communiter alii volunt, acceptum) usualem azisimum, quàm fermentatum; & vinum de vite aquâ modicâ naturali ex præcepto Apostolico mixtum, tamen aqua juxta communiorum D. Thomæ & Theodorici, Suar. Vasq. Valent. Bonac. Azor. Arriag. Tann & aliorum plurimorum sententiam prius in vinum, quàm sanguinem convertatur; licet non improbabiliter etiam immutari in sanguinem Lugo, Dicastillo & alii RR. docent. 2. Materiam proximam principalem esse corpus, seu substantiam panis & vini spoliatis, vel per unionem physicam substantiam juxta Valentiam; vel accidentalem juxta Vasque.

qualitatem Supernaturalem speciebus inditam, & Christi a-
 tualem sustentativam specierum, juxta Lugonem; vel per
 virtutem Sacramentum Dei parati concurrere cum Speciebus, ut secum
 concurrant corpus Christi juxta Arriagam & Pallavicinum
 & probabiliter per conversionem substantialem re-
 ductivam (ut Suar. Tann. Mend. Arr. & alii docent) vel
 ad ductivam duntaxat, ut Vasquez, Lugo, Valent. & Re-
 centiores communiùs docent, in Eucharistia posita, & per præ-
 sentiam saltem quoad modum supernaturalem (uti Arrig.
 & alii contra Lugonem contendit) ac definitivam præsentia, ubi
 non sunt juxta communiorem sententiam nec immediatè in se
 nec quidquam pati aut agere possint, utpote exten-
 sionem ad agendum & patiendum requisitam non habentia;
 in voce autem, quando species realiter corruptæ. 3. Ma-
 gis proxima minùs principalem esse ipsas species tam
 & privatas, quam occultas, ita ut Lugo & Vasq. has occul-
 tas saltem manere de fide esse putent, licet id æquè probabi-
 lius negent Suar. Arr. & alii; easque naturaliter tam agere,
 ni probentur pati posse.

IV. Q. 3. Quid de forma Eucharistica sentiant Theologi?
 sequentia communiùs doceant. 1. Formam hanc non
 esse per motum causæ efficientis, ut Vasquez voluit, sed
 per modum partis constitutivæ Sacramenti hujus perin-
 te aliorum requiri, ut Lugo, Valent. Tann. Suar. Arri-
 & R.R. hodie plerique docent. 2. Sola ista Verba: *Hoc*
est corpus meum; Hic est sanguis meus: esse de essentia for-
 mæ, uti communiùs Theologi contra Scotum volentem
 similia verba: *Qui pridè quàm pateretur*, de essentia for-
 mæ contendit. 3. Eadem verba non recitativè dun-
 taxat, ut Salmeron & alii putabant; sed verè assertivè, ut
 communiùs docent, proferri; atque ut Lugo & alii
 volunt, quatenus radicaliter duntaxat, & non quate-
 nusaliter vera causare gratiam.

V. Q. 4. Quid de effectu Eucharistia doceant Theologi?
 præcipuè. 1. Nullum in corpore specialem effe-
 ctum qualitatem supernaturalem, per quam Recentio-
 rum corpus suscipientis Eucharistiam corpori Christi
 præsentari volebant, produci, sed solummodo fomitem peccati
 & varios affectus per auxilia specialia intuitu hu-
 jus

ius Sacramenti collata excitari. 2. In anima non tantum gratiæ & gloriæ augmentum, sed etiam remissionem peccati saltem venialis, & spiritualemente quandam dulcedinem, & hunc quidem effectum juxta communem opinionem produci, quando Eucharistia stomachum ingreditur, uti Coninck & Bonac. putant, aut certè ut Suar. Lug. Arr. contendunt, quando ad eum terminum faucium pervenit, ut manducata dici queat. 3. Utamque speciem causare gratiam, quàm quælibet seorsim causet; sed tamen probabiliter contrarium à Suar. Val. Tann. Arriag. Esparza, Coninck, ipsoque S. Thoma docti, & institutioni Christi conformior est, & minorem gratiam præbet Hæreticis conquerendi quòd Laicos usque privemus. 4. Piam quidem & magis consolatoriam sententiam, Suar. Lug. & aliorum docentium, quam diu causare gratiam, quamdiu in Stomacho maneat, si, ut Lugo limitat, nova dispositio accedat, tamen sententiam Vasq. Tann. Hurt. Arriag. & aliorum magis communem, & ut Arriaga ait, etiam S. Thoma opinionem conformiorem esse.

VI. Q. 5. *Quid de Ministro Eucharistia docent Theologi?* Resp. sequentia tria. 1. In casu necessitatis probabiliter quidem non tantum Clericum quemcumque, sed etiam Laicum posse dispensare Eucharistiam, si scandalum non sit, uti Suar. Regin. Laym. Fill. Arriag. & alii contra Vasq. Tann. Dicast. & alios contrarium non minus probabiliter docentes sentiunt; extra hunc casum tamen solum Sacramentum & ex hujus commissione Diaconum, qui Jurisdictione caret, & nullâ censurâ ligatus, aut peccato mortali contractus est, licitè, non aliis tantum, sed etiam sibi ipsi ministrare, quàm extra sacrificium ministrare, uti probabiliter Suar. Arr. Dicastill. Tann. & alii contra Cajet. & Lugo sentiunt. 2. Parochum tempore pestis probabiliter non ligari ad Eucharistiam administrandam, uti Suar. & alii apud & cum Dian. p. 5. tr. 3. resol. 53. contra Fill. & alios ibid. cc. docent, eò quòd Parochorum vita ad aliorum necessarios Sacramentorum administrationem sit necessaria. 3. Possè in aliquo casu plures Sacerdotes eandem

non tantum consecrare, uti fit de facto, quando Sacerdotes confessionem prestant, & tum probabiliter ex omnibus Sacerdotibus fit unus dulcedinem, nec effectus citius datur, quam omnes absolverint orem opor...

VII. Q. 6. Quid de subiecto Eucharistie doceant Theologi? Resp. sequentia precipue. 1. Subjectum capax fructuum communionis non tantum esse adultos & rationis capaces, sed etiam probabiliter Infantes & Amentes, uti Suar. ann. Bellarm. Lugo, Ar. Tann. & passim alii contra Palud. Major. docti, & nonnullos alios docent; alioqui enim micæ de Eucharistia data Infantibus non fuissent. 2. Preceptum, quod eos usque ad communem sententiam Status gratiæ per confessionem laetari possit, procurandus est, probabilius divinum, speciebus in Christo latum esse, uti Suar. Vasq. Lugo Arriag. & nonnulli contra Medinam & plures R.R. docent. 3. Preceptum extate de communione sub utraque specie Laicis immenda; ideoque potuisse Ecclesiam, & deinde S. Thome prudenter & recte Laicis usum calicis interdixisse, uti alii Doctores omnes contra Hæreticos docent.

VIII. Q. 7. Quid de Eucharistia prout est Sacrificium, docent Theologi? Resp. sequentia precipue. 1. Per Sacrificium hoc loco nihil aliud intelligi, quam immutationem in DEO publicâ autoritate oblatâ, quâ eundem vitæ & mortis autorem profiteamur; uti plerique Theologi describunt contra Vasq. qui negat esse de essentia Sacrificii, ut sit publicâ autoritate institutum. 2. Sacrificium probabilius in sola consecratione consistere, quatenus illam Christus mysticè destruit, quod sit vel per separationem corporis & sanguinis vi verborum factam (ut multi docent) vel quatenus per illam Christus in tali statu ponitur, ut non possit actiones humanas exercere; vel certè quatenus corpus & vinum destruantur in signum autoritatis di- super vitam & mortem. Ita communis sententia S. Thome & aliorum apud Tann. contra Bellarm. & alios, qui communionem, vel etiam oblationem & fractionem re- ferunt; sed minus bene estendunt, quomodo Ecclesia in sacrificiis verum Sacrificium non offerat, & quare non

liceat unam speciem sine altera consecrare; aut quomodo
 aliquæ animæ purgatorii statim post consecrationem pro
 ipsis factam in cælos evolâsse sint visæ. 3. Probabiliter
 tamen sumptionem esse partem integram Sacrificii, alio
 qui enim Ecclesia immeritò tam sollicitè præciperet, ut
 sacerdote post consecrationem deficiente alius substitueretur
 qui Sacrificium absolvat, uti rectè Lugo, Dicastill. & alii
 scurrunt, dicentes esse communem sententiam. 4. Probabiliter
 utriusque speciei consecrationem de facto essentia-
 ter requiri ad consecrationem, cum utraque species ad hoc
 Sacrificii vel maximè conducat; uti S. Thomas & communi-
 ter alii Theologi contra Henriq. Salmeron. & Sanchez
 sent; licet Lugo, Tann. Suar. Bellarm. & alii rectè con-
 Vasq. sentiant, posse rationem Sacrificii in una specie salvari
 quia adhuc sufficienter separatio mystica corporis à sangui-
 ne, vel destructio alterutrius substantiæ, panis scilicet
 vini salvaretur. 5. Effectum proprium & infallibilem
 jus Sacrificii ex opere operato causatum esse solam remissionem
 nem pœnæ temporalis, uti communis omnium Catholicorum
 rum sententia docet, teste Arriaga d. 57. n. 12. 6. Eius Legis
 probabiliter doceat, juxta majorem dispositionem etiam maiorem
 rem per hoc sacrificium fructum obvenire; contrarium de-
 men communiùs doceri à Suar. Arriag. & aliis, eò quòd
 lum sufficiens fundamentum habeatur hunc effectum
 tribuendi. 7. Neque ab Ecclesia, nec à Sacerdote quatenus
 privata persona est, nec ab iis, qui assistunt Sacrificio, sed
 lum valorem satisfactorium Sacrificio per eorum oblationem
 nem accedere, cum neque ex autoritate, neque ex ratione
 probari efficaciter possit hic effectus, uti rectè communis
 sententia contra Suar. & Henriq. sentit. 8. A Sacerdote
 quatenus Personam Christi repræsentat, valorem quòd
 Sacrificio accedere, sed finitum tantum, uti communis
 sententia Suar. Lug. Arriag. Tann. & aliorum contra Vas-
 quez & Dicastillo docet; hoc ipso enim, quòd Christus
 Sacrificium frequentius offerri voluerit, debebat
 institui, ut finitus duntaxat ex illo fructus
 obveniret.

cto involuere voluit; explicitum tamen propositum non peccandi de reliquo non involuit, communissimè Theologi contra Sotum docent, teste Tannero q. 6. n. 16. unde Concilium Trident. dum contritionem requirit pro Sacramento Pœnitentiæ, expressè addit *cum proposito non peccandi de reliquo*, quod addere non fuisset necesse, si tale propositum simpliciter in actu pœnitentiæ involveretur. 2. Pœnitentia esse veram virtutem simpliciter, uti communiter cum Thomâ q. 85. a. 1. docent Theologi contra Cajetanum & Durand. qui eam tantum secundum quid virtutem esse contendunt. 3. Eandem Pœnitentiam juxta Alciusod. & Morinck & alios à virtute Religionis latius acceptâ; juxta Valentin. Bellarm. Tann. & alios à virtute Justitiæ communitivâ, juxta Haunoldum à virtute Pacis cum Deo indistinctam esse realiter; juxta Lugonem tamen, Mendocum & alios R.R. Specialem virtutem ab omnibus aliis virtutibus distinctam esse, eò quod honestum sit non perseverare in malo, sed mox resipiscere ab illo; hæc autem honestas proficere ad nullam aliam virtutem, quàm Pœnitentiam pertinet. 4. Objectum materiale Pœnitentiæ, juxta Tann. quidem n. 28. & Vasq. Val. aliosque ibidem cit. non solum esse peccatum, quatenus est offensâ DEI per divinam gratiam expiabilis, & aliquo modo compensabilis, sed etiam contrarium bonum, quod proficere, cum juxta communem Theologorum sententiam ad eandem virtutem pertineat proficere bonum, & malum eidem oppositum fugere; tamen Pœnitentiæ virtus specialis, & ab omnibus distincta dicatur, aut realiter quidem identificata, formaliter tamen diversa, rectius dici objectum materiale esse solam malitiam formalem propriam & præteritam, cum nemo de alio malo, aut etiam proprio, nisi præteritum sit, proprie pœnitere dicatur.

III. Q. 2. *Quid de speciebus Pœnitentiæ doceant Theologi?* Resp. sequentia præcipuè. Si Pœnitentia sit species virtus, non habere species distinctas, sed esse speciem generalem, cum ut sic unicam duntaxat habeat formalem honestatem, sub qua omne peccatum detestatur. 2. Si contritetur secundum motiva aliarum virtutum, à quibus

tur, cum juxta communiorem sententiam dividi in con-
 tritionem & Attritionem; seu perfectam Pœnitentiam, quæ
 sola sufficit ad remissionem ejuscunque peccati; & imperfe-
 ctam, quæ se sola ad remissionem quidem venialis, non
 mortalis peccati sufficit. 3. Ad contritionem seu Pœ-
 nitentiam requiri quidem motivum caritatis, ut S. Thomas
 Scotus cum plerisque aliis Theologis contra aliquos, qui
 quodamque motivum specialis virtutis sufficere putant; Sed
 amor hunc non necessario formalem (ut Coninck
 & alii Theologi requirunt) aut expressè comparati-
 vum (ut Arriaga d. 8. l. 2. contendit) nec summè aut certo
 modo intensum aut certo tempore durantem (ut A-
 rriaga Scotus & Sorus volebant) esse debere, sed sufficere,
 si naturalis sit & appetitativè omnia peccata in confuso de-
 testatur, quatenus DEO super omnia dilecto sunt contraria.
 Ad attritionem requiri, ut non naturalis duntaxat sit
 sed admodum Canus, Sorus, & quidam alii vo-
 cant) sed verè supernaturalis; & hoc modo per-
 fecta honesta erit, ac aliæ virtutes, uti contra Hæ-
 reses unanimiter, docent Catholici Theologi. Et si ve-
 rum interdum dicant ex attrito contritum fieri posse, hoc
 non sic intelligendum est, quasi actus attritionis ef-
 fectum suam mutare possit, sed quod attritio cum Sacramen-
 to comparateat contritioni; aut certè cum ipso actu caritatis
 operante interdum jungatur, & sic denominativè quo-
 dammodo contritionis appellationem mereatur. 5. Per utram-
 que speciem Pœnitentiæ magis Pœnitentem detestari
 proprium peccatum leve, quàm grave alienum; atque in-
 propria etiam magis peccatum veniale, quàm originale,
 Lugonem & alii R. R. contra Arriagam sentiunt.

IV. Q. 3. Quod sit subiectum Pœnitentiæ? Resp. 1. Si
 Pœnitentia strictissimè sumatur pro solo actu dæstetativo
 peccati, omnem & solum hominem justum, qui non est ex-
 ceptus vel intrinsecè impeccabilis, esse subiectum remo-
 tum, uti Vasq. & Arriag. docent contra Lugonem, qui so-
 lum subiectum intrinsecè impeccabile scilicet Christum ex-
 ceptum, & contra D. Bonaventuram, qui etiam in Peccatore
 subiectum habitum supernaturalem perinde ut fidem & spem ad-
 mittit. Resp. 2. Si Pœnitentia cum aliis virtutibus identi-

ficata concedatur, tum rectè etiam in Christo, B. V. Angelis & Hominibus subiectari dicitur, quia, licet secundum actum propriissimum ea virtus ab illis exerceri non possit, tamen ad alios virtutum actus eliciendos servire potest, adeò non inutilis omnino & omnino, ac otiosus in talibus rebus esse non censeri debet.

V. Q. 4. *Quid de effectibus Pœnitentia sentiant Theologi?*
 Resp. quatuor præcipuè. 1. Per pœnitentiam perfectam contritionem omnia peccata mortalia sic remitti, ut Vasq. Valent. & plures alii apud & contra Tanner. d. 6. n. 1. Suar. Lug. docent, neque per absolutam DEI potentiam remittuntur sine altero remitti; nec etiam reviviscere possunt, ut Vasq. & alii docent. 2. Per eandem Pœnitentiam, sive perfectam sive imperfectam etiam omne peccatum veniale, ad quod extendit, remitti, & quidem de condigno in hac vita (si sit sufficienter proportionata ad hunc effectum) de condigno vero in altera vita, si quis cum veniali moriatur; tunc enim est incapax meriti de condigno; hanc tamen remissionem venialium non fieri, nisi mortalia, cum quibus contritionis remittantur, uti teste Tannero n. 35. communiter Theologi cum S. Thoma contra Scotum & Durandum sentiunt, eò quòd non deceat Deum reconciliari pro levi iniuria inimico, qui manere vult inimicus. 3. Per perfectam Pœnitentiam quidem totam pœnam æternam & partem pœnæ temporalis remitti, per absolutam tamen DEI potentiam posse negari à DEO hunc effectum, uti Suar. Lug. Arriag. Tann. & alii communiter contra Medinam, Scotum & alios docent. 4. Etiam Merita mortificata non tantum quæ ex opere operantis (ut vult Vasq.) sed etiam, quæ ex opere operato acquisita sunt, quoad totum valorem, & non solum quantum ad quantitatem dispositionis (ut Bannez & alii Theologi contendunt) vel contritionis (ut Valent. Henriq. Cajet. & alii volunt) reviviscere juxta communem Suar. Scoti. Petri Lugon. Arr. Tann. Dicast. & aliorum sententiam usque ad unitati DEI, S. Scripturæ, SS. PP. & communi hominum sententia conformiorem; imò etiam hanc reviviscantiam ex necessitate deberi Vasq. & alii putant; Suar. tamen cum Tannero n. 40. etiam favorem DEI intervenire censet; Scotus

Gabriel & alii totam misericordiae DEI adscribendam
 multum, eò quòd minùs convenienter admitti videatur,
 peccatorem jus ad vitam æternam (quod solis Filiis conve-
 nit) licet suspensum habere.

VI. Q. 5. *Quid de necessitate Pœnitentiae doceant Theolo-*
 Resp. tria præcipuè. 1. Possè per absolutam DEI po-
 nitentiam peccatum quodcunque (si non ex intrinseco peccato
 irreversibile, quale Lugo & alii R.R. possibile esse pu-
 tari) per solam condonationem DEI extrinsecam, vel gra-
 tiam condonationem remitti, etiamsi nulla hominis retractatio
 interveniat, uti Suar. Lugo. Tann. & R.R. communiùs con-
 cessit, ut Vasq. utrumque Soto Becan. Amicum, & plures Tho-
 mas, ipsumque ut putant, S. Thomas sentiunt. 2. Et
 probabilis sit sententia Suar. Tann. & plurium aliorum do-
 centium Pœnitentiam formalem de facto in re vel voto esse
 necessariam, ad remissionem peccati mortalis, æquè tamen
 probabilem esse negativam Vasq. Præpos. Bonac. Lugon &
 aliorum R.R. sententiam, cum possit ex una parte homo non
 retractari suorum peccatorum, & tamen elicere actum di-
 visionis; ex altera parte autem dilectioni reciproca DEI
 & justificatio sit promissa. 3. Licet etiam Peccatorem
 recepto naturali ad pœnitentiam obligari vel aliquoties in
 vita (ut Lugo, Arr. Suar. Coninck & alii censent) vel saltem
 articulo mortis (ut Vasq. Dicast. Esparza, Palavic. & alii
 cum P. Haunoldo l. 4. tr. 4. n. 937. existimant) pro-
 babile sit, non tamen omnino improbabilis est sententia
 Michaeli Parisiensis, Petri Soti, Silvestri, D. Antonini,
 Mediani, Alensis, Majoris, Cajetani, Abulensis, D. Bonav.
 & plurium apud Arr. d. 18. l. 2. n. 7. volentium,
 præceptum statim post peccatum commissum obligare.
 eam sententiam idem Arriaga ab aliquibus R.R. fortiter
 defendi asserit, eamque à Tann. n. 47. judicari speculative
 non probabilem, & verò hoc ipsum etiam sibi videri; eò
 quod in re summi momenti, qualis est æterna salus, meritò
 quisque ad summam diligentiam, adhibendam, atque
 adeò ad se ipsum in statum gratiæ restituendam
 obligatus existimetur.

De Sacramento Pœnitentiæ.

I. De hoc sex plerumque quæstiones moventur à Theologis, videlicet de Institutione illius, de dolore, confessione, satisfactione, forma absolutionis, Ministro & obligationibus illius, ad quas proinde quid respondeant Theologi Scholastici, breviter hoc loco indicabitur.

II. Q. 1. *Quid de Institutione doceant Theologi?* Responsum præcipuè. 1. Hoc Sacramentum non tantum ad remissionem pœnæ æternæ (uti Hugo de S. Victore putabat) vel pœnæ temporalis quoad aliquam partem (ut Magister sentiebat) sed verè ad culpæ etiam remissionem institutum esse, uti omnes reliqui Theologi conformiter S. Scripturæ & Concilio Tridentino sentiunt. 2. Idem Sacramentum juxta communem sententiam pro materia quidem remissionis peccata verè aliquando commissa, pro materia proxima verò contritionem (latè acceptam) & confessionem tanquam partes essentielles, Satisfactionem autem tanquam integram; pro formâ verò ipsam absolutionis formulam habentem; atq; aded non in sola absolutione consistere, ut Scotus volebat; neque in confessione & absolutione ut Durandus; nec in contritione & confessione sola, ut Marsilius; nec in sola contritione, confessione, satisfactione, ut Sotus; nec in sola confessione & satisfactione, ut Gabriel & Altfod. contendebant. 3. Idem Sacramentum necessarium quidem esse in re vel voto, in ipsa contritione incluso, uti communis sententia sentit contra Canum & alios, qui capitulum votum requirunt. 4. Dari etiam præceptum tam de vinum, quàm Ecclesiasticum ad hoc Sacramentum obligant non nisi tamen eos qui peccata mortalia habent, uti communiter docent Theologi contra Richard. Bonav. & alios apud Vasq. volentes, etiam ad venialium peccatorum confessionem dictum præceptum se extendere.

III. Q. 3. *Quid de dolore doceant Theologi?* Responsum præcipuè. 1. Non sufficere intentionem suscipiendi hoc Sacramentum (ut Silvester volebat) nec putatum invincibiliter dolorem (ut Canus, Vega, Sotus censebant) nec displicentiam

penitentiam quamcunque cum velleitate non peccandi (ut Cajetanus & Victoria docebant) nec dolorem, quo quis doleat se peccatum dolere (ut Palud. Navarr. Saa docebant) nec dolorem quomodocumque supernaturalem (ut Sotus. Medina, Ruard. Vafq. & R.R. teste Dicastillo dub. 1. n. 10. contendebant) sufficere, ut verum, efficacem, & in substantia supernaturalem dolorem requiri, ut communiter alii Theologi docent. Et si velleitatem, Rosella apud Lug. Item Vivaldus & Valent. in Dicastillo, qui inscribitur *Privilegia morientium*, citati putent dolorem, virtuales in amore Dei super omnia inclusum sufficere, contrarium tamen alii Theologi communiter docent. 2. Ad dolorem hunc non necessariò requiri motivum peccati perfectæ (uti D. Bonav. Gabriel, Major, Marfilus, Lugo & S. Viçtor, Medina & alii apud Haunold. n. 985. volunt) nec etiam actum minus perfectæ caritatis, qui Deum sine cui habeat, & simul tamen à metu pœnæ vel turpitudinis peccati moveatur (uti Sylvius & Pallavicinus ibid. cc. concedunt) sed attritionem etiam agnitam, non tantùm extrinsecum mortis (ut plerique alii concedunt) sed etiam intrinsecum mortis sufficere, uti Bec. Coninck, Laym. Turr. Fagund. Lugo & alii apud Dicastillo du. 10. contra Arriag. Suar. Tann. Sanch. Valent. Gran. Præp. docent, cum ita apertè Concilium Tridentinum §. 14. c. 4. docere videatur, & vel ex hoc patet, quòd Pœnitentiâ Sacramentum mortuorum dicatur, ut patet. 3. Dolorem hunc non tantùm ex motivo uni- versali procedere (ut omnes concedunt) sed etiam ad omnia peccata mortalia extendere se debere, atque adeò non posse esse Sacramentum validum & informe esse; uti probabiliter docent Vafq. Major. Gabriel. Medina. Con. Ochagan. Turria. Lugo. Laym. Præp. Pallavic. Arriag. Haunold. & alii contra Suar. Lugo. Tann. Dicast. Henriq. Valent. Bonac. & alii licet diversimodè, suam sententiam explicantes, sed minus conformiter Concilio Tridentino, uti prior sententia existimatur. 4. Dolorem istum neque natura præcedere debere confessionem (ut Laym. & Præposit. senserunt) neque tempore confessionem, uti Coninck voluit, sed sufficere, si comiterur, vel subsequatur confessionem, uti Suar. Vafq. Lugo. Arr. & communiter alii docent, & tam ex natura Judicii, tum ex praxi Confessionem post peccata explicata ad dolorem excitantium

V. Q. 4. *Quid de Confessione doceant Theologi?* Res-
 sequentia præcipuè. 1. Confessionem non in voto, sed in
 necessariam esse ad hoc Sacramentum, uti unanimiter do-
 cent Theologi, excepto fortè Pallavicino, qui in manifestis
 pro concedit, confessionem in voto sufficere, putatque
 Concil. Trid. S. 14. c. 4. id probari posse, ubi dicitur, con-
 tione, prout abstrahit à perfecta & imperfecta justificate, &
 conjuncta cum voto præstandi reliqua. 2. Peccata non tan-
 tum positivè dubia non esse necessariò in confessione expo-
 scanda, uti plerique concedunt (saltem extra articulum ma-
 tris, in quo P. Haunoldus l. 4. Inst. Theol. tit. 6. §. 1. saltem ex
 caritate putat illa in confessione explicanda esse) sed idem co-
 iam speculativè probabilitate de negativè dubiis sentien-
 dum esse, uti Coninck Caramuel. Henriq. Præp. Amicus. Pe-
 trus Marchantius, Josephus de S. Januariò. Jo. Martinus
 Martinus de S. Josepho apud Dian. p. 10. tr. 12. re. 2. & p. 11.
 tr. 8. re. 44. & alii plures apud Haun. l. 4. tr. 4. n. 1005. docent
 licet contraria sententia, uti communior & securior, ita & in
 praxi magis suadenda sit. 3. Circumstantias notabiliter ag-
 gravantes juxta Suar. quidem, Sanch. Coninck. Tann. Am-
 gam & alios esse in confessione necessariò explicandas; ve-
 rum æquè probabilem esse negativam S. Thomæ. Vafæ. Val-
 Less. Lug. Dicastill. Laym. & plurimorum aliorum Recentio-
 rum sententiam; inter quos mediam viam frustra tenere ca-
 natuatur Esparza apud Haunoldum, dum circumstantias ex parte
 objecti se tenentes (quales sunt v. g. quantitas rei furivæ,
 non autem eas, quæ ex parte actus se tenent (quales sunt ma-
 jor vel minor intensio, libertas, &c.) explicandas esse con-
 dit. 4. Juxta Jo. de Dicastilio d. 9. dub. 9. n. 760. & aliorum
 innominatorum sententiam apud Dian. p. 3. tr. 4. re. 66. quam
 Suar. etiam, Bonac. Homobonus, & Coninck probabilem ju-
 dicant, non tantum in sed etiam extra casum necessitatis pec-
 catum veniale in genere explicatum esse sufficientem mate-
 riam ad absolutionem; licet alii communius negativam co-
 neant sententiam, & peccatum aliquod in specie, saltem ex
 prioribus confessionibus explicandum dicant.

VI. Q. 5. *Quid de Satisfactione doceant Theologi?*
 sequentia præcipuè. 1. Eam nihil aliud esse, quam emen-
 tionem debiti, quod quis per peccatum contraxit. 2. Peccatum

hominem per opera supernaturalia liberè & in statu gratiæ
 facta condignè in hac vita satisfacere. 3. Satisfactionem
 hæc non per opera duntaxat pœnalia, sed etiam alia quæ
 meritoria fieri posse, uti Vasq. Henriq. Coninck. Le-
 zina & plures alii contra Palud. Dur. & Arriag. docent.
 Et Suar. Præp. Tann. Filliut. & alii apud & cum Dian. tr.
 de Sacr. re 82. putent totam pœnitentiam per modum con-
 trariæ imponi posse, & id ipsum quoad partem satisfactionis
 contra Tambur. & Dicastill. concedant; contrariam tamen
 contra Vasq. Arriag. Haunoldi & aliorum sententiam &
 communiorē, & probabiliorem videri, quia sic melius o-
 mnino imponatur. 5. Licet etiam Scotus. Silvest. Navarr.
 Cajet. & plures alii apud Dicast. d. 14. n. 22. & Dian.
 q. 4. re 51. relati putent liberum esse acceptare pœniten-
 tiam Confessario impositam; contrariam tamen sententi-
 am omnino communem & tenendam esse, utpote quam
 Vasq. & Victoria de fide esse, Suarez verò sine temeritate ne-
 que non posse affirmat. 6. Communiorē pariter, & pro-
 babiliorē, actuque practicandam sententiam esse, quæ do-
 cet pœnitentem nullo modo posse commutare pœnitentiam
 quæquid in contrariam Portell. Cælestin. Villalobos &
 alii apud Dian. p. 9. tr. 9. re 53. dicant (sed solum confes-
 sionem, & quidem ut Tann. Valent. Henriq. Tolet. & alii
 apud Dian. p. 2. tr. 15. re 53. contra Vasq. & alios do-
 cent) quæquam secundum, tam intra quàm extra Sacramentum;
 quæ non auditis peccatis, uti idem Tanner. & multi apud
 Dian. p. 2. tr. 15. re 53. putat, licet contrariam sententiam
 contra Vasq. Lugo. Con. Præp. Fagund. Arriag. & alii commu-
 niter doceant, ideoque etiam in praxi magis suadenda videat-
 ur. 7. Satisfactionem sacramentalem probabilis ex ope-
 rato solum remissionem pœnæ temporalis; nullo mo-
 do gratiam sanctificantem causare, uti contra Cajet. &
 alios, quibus S. Thom. & Suar. favere videntur, Vasq. Lu-
 go. Coninck & alii communiter docent. 8. Et si Suar.
 Lugo. Arriag. & plures alii judicent, nunquam per Sa-
 cramentalem remissionem totam pœnam, nisi à Me-
 jore rei proportionata sit, non improbabiler tamen à Me-
 jore Soto, Majore & aliis apud & cum Hurtado doceri, quod

tota remittatur, si Confessarius arbitrio suo proportionatam pœnitentiam imponat, alioqui enim Sacramentum hoc nunquam totam pœnam relaxaret, & moribundi, quibus nisi minima pœnitentia imponi solet, miseræ conditione forent, ut qui parùm admodum de hoc fructu participarent. 9. Satisfactionem in peccato mortali peractam non fructuam esse statim, ut Vasq. voluit, sed mortificari, & post reatum peccatum reviviscere, uti Suar. Tann. Lug. Fag. & communiter contra Sotum, Valent. & Ledesm. omnino reviviscantiam hanc negantes docent.

VII. Q. 6. *Quid de forma absolutionis doceant Theologi?* Resp. Sequentia communiùs doceri. 1. Efficaciam formæ juxta communiorem sententiam in verbis: *Absolve te*; consistere; neque verba: *à peccatis tuis*; ut Martini Wigers, Averla, & Pasqualig. voluerunt; neque expressam invocationem SS. Trinitatis, ut Durandus, Major, & Petrus Sotus contendunt, requiri; nec etiam solum verbum *Absolve*, ut Sotus & Henric. apud Haynold. n. 977. docuerunt, & probabile esse etiam Arriag. putat, sufficere; cum in hujusmodi concors Authorum sensus pro virtuali revelatione institutionis à Christo factæ habendus sit. 2. Sensum hujus formæ esse juxta communiorem sententiam: *ego confero tibi gratiam de se remissivam peccati*; uti Suar. Tann. Prap. Arriag. Dicastill. & plerumque RR. docent; aut, ut Lugo d. 14. n. 1. putat: *ego condono tibi peccata tua*; aut ut Magister, D. Dominicus Ventura, Gabriel, Major. Medina asserunt, *declaro te absolventem*, qui sensus in prima absolutione à veris peccatis cœdendi potest salva autoritate Ecclesiæ, secus tamen si de Secunda absolutione à peccatis jam remissis. 3. Probabiliter non solum verba essentialia formæ, sed reliqua etiam, quæ in forma integra continentur, concurrere ad gratiam caulandam, uti Vasq. Henric. & Prapof. contra Tann. Lug. Arr. & alios probabiliter sentiunt, cum per illa posteriora verba determinentur differentia, quam habent verba: *Absolve te*; ad verum sensum significandum.

VIII. Q. 8. *Quid de Ministro doceant Theologi?* Resp. Sequentia præcipuè. 1. Solos Sacerdotes habere potestatem absolvendi. 2. Per collationem ordinis hoc privilegium conferri potestatem absolvendi, sed vel habitantibus

debetur, ut vocant Navarr. Silv. Palud. & alii; vel activant
 salum, ut appellat Vasq. post S. Antoninum; vel universalem
 eandem in omnes homines à qua tamen per Pontificem certæ
 ratione eximantur, uti Arriaga & Esparza apud & cum P.
 Haunoldo l. 4. tr. 4. c. 9. n. 1023. contendunt, contra Coninck,
 Præp. & Lugon. qui potestatem ordinis & Jurisdictionis pe-
 nitentia distinctas volunt, & illam quidem in ordinatione à
 Christo, hanc verò ab Ecclesia concedi. 3. Sigillum archiepis-
 copum ad quod obligatur Minister, probabiliter oriri ex præ-
 cepto positivo Christi instituentis hoc Sacramentum; alio-
 quod enim difficulter ostendi posset, quomodo sigillum hoc
 tanto etiam damno proprio servare tenerentur Sacerdo-
 tes rectè discurrunt Vasq. Henriq. Valent. Turri. Coninck.
 Haunoldus & alii contra Hurt. Dicast. Lugon. & alios.
 tamen sigillo non obstante, obligari, aliquem ad mani-
 fandum complicem plures, quam quadraginta nominati
 haberes apud Dicastillo docent, contra Præp. Val. Navarr.
 Turri. Arriag. & alios.

ARTICULUS V.

De Extrema Unctione & Ordine.

1. Q. 1. *Quid de Extrema Unctionis Sacramento docent Theologi?* Resp. Sequentia præcipuè. 1. Hoc Sacra-
 mentum, quod est ad alleviandum unctioe Sacra infirmum
 Christo institutum, probabiliter primùm post Resurrectio-
 nem, inde ac Sacramentum Pœnitentiæ, cujus completiva
 unctio sumptis. 2. Materiam remotam esse oleum
 quodcunque, sed ab Episcopo benedictum, ita ut plerique
 haberes contra Cajet. & Victor. hanc benedictionem de es-
 sentia Sacramenti esse putent; imò nec Sacerdoti simplici
 remitti possit, ut Suar. Hurt. Arr. Tann. & alii contra Palud.
 Turri. Dur. Sotum & alios docent. 3. Et si Suar. Tann.
 Turri. Gran. & alii unctioem in quinque sensibus de
 necessitate Sacramenti esse existiment, contrariam tamen
 sententiam Euseb. Barbof. Becani & aliorum sententiam ut proba-
 tum etiam à Doctoribus Lovaniensibus, & variis Pastoralibus
 approbatam fuisse Busenbaum l. 6. tr. 5. c. 5. testatur.
 Subiectum hujus Sacramenti capax non tantum esse infir-
 mum

num, qui fuit olim rationis capax, & nulli peccato actualiter obnoxius scitur, sed etiam probabiliter is, qui nunquam actualiter peccavit, ut Suar. Bon. & Diana, alique contra Valentini docent, quia talis adhuc partialis effectus capax est, scilicet tollantur reliquiae ex peccato originali relictae. 5. Efficacius primarium hujus Sacramenti non esse remissionem venialium, ut veteres Scholastici volebant; Sed reliquias peccatorum, id est, debilitatem ex peccato originali & actuali relictae tollere, & infirmum adversus insidias Diaboli roborare.

II. Q. 2. *Quid de Sacramento Ordinis doceant Theologi?* Resp. Sequentia praecipue. 1. Ordinem, prout hic accipitur, nihil aliud esse, quam Gradum eminentem in Ecclesia sua Dei, quo supra Laicos ascenditur ad officium quoddam Ecclesiasticum, Ordinatam ad Sacrificium Missae peragendum, Ecclesiastico ritu collatum, & stabilem pro vita inchoatum. Vel brevius, esse Specialem quandam potestatem ad ministrandum Sacramentum Altaris peragendum collatam. 2. Sacramentum hoc à Christo institutum fuisse partim ante Resurrectionem, & partim post illam, per ista verba: *Accipite Spiritum Sanctum; quorum remiseritis peccata; remittentur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt*, uti teste Tannero d. 7. q. 2. n. 10. communis sententia contra Henricum, volentem omnes Ordines Resurrectionem fuisse institutos. 3. Omnes septem Ordines probabiliter esse verum Sacramentum, uti colligitur ex Concilio Florentino in decretis unionis, ubi, cum dixisset, priores tres Ordines Sacramentum esse, mox subdit: *Et similiter de aliis quae modo in Concilio Tridentino Sess. 23. c. 3. discuntur, laque fit distinctio quoad rationem Sacramenti inter Mores & Mores Ordines.* 4. Episcopatum probabiliter esse Ordinem distinctum à Sacerdotio, uti Vasq. Bell. Con. Valent. Tann. Hurt. & plurimi antiqui apud Arr. d. 55. n. 18. contra Sorum, Henricum & Bonac. sentiunt; & merito, cum officium illius sit alios Sacerdotes consecrare, quod utique Specialem eminentiam indicat. Unde de hoc Ordine recte sentiant Authores, inter illum & Ecclesiam cujus est Episcopus Vinculum quoddam & matrimonium quoddam à solo Pontifice dissolubile oriri, quod inchoatur electione,

datur confirmatione, & consummatur consecratione. Qui-
 bus tamen non obstantibus septem tantum Ordines ab Ec-
 clesia numerari, eò quòd Episcopatus partialiter duntaxat à
 sacrosancto distinguatur, sicut vir perfectus potens generare
 potest moraliter unum facere cum Filio generato, uti
 diff. 3. discurret. 5. Materiam horum ordinum esse
 quæ in consecratione traditur; & Acolythorum qui-
 bus materiam non esse solos urceolos, ut Durand. & Palud.
 putant; nec solum candelabrum, ut Bonac. Rich. Angelus
 putant, sed utraque simul, ut Tann. Vasq. & Hurt. sen-
 tiunt. Sed nec Subdiaconorum solam traditionem Calicis
 esse materiam, ut S. Thomas, Vasq. Valent.
 & multi alii sentiunt, sed etiam traditionem libri
 Evangeliorum, uti Tann. Hurt. Medina Dicastill. & alii RR.
 sentiunt, cum per hunc librum non minus Subdiacono potestas
 conferatur, quàm Diacono legendi Evangelium con-
 feratur. Ad Diaconatum verò solam traditionem libri
 Evangeliorum, & nullo modo impositionem manuum per-
 tinere, quoad librum sentit communis contra Durandum,
 & impositionem manuum verò Valent. Vasq. Hurt. Arr.
 Henric. Coninck. Bellarm. & plures alii contra Tann.
 Dicastill. eò quòd per hanc impositionem nulla specialis
 potestas conferatur. Circa Presbyteratum verò non solam
 impositionem patenæ cum Hostia, & Calicis cum vino (ut D.
 Palud. & Valent. putant) nec solam impositionem ma-
 nuum, quæ sit peracta communionem (uti D. Bonav. & alii
 putant) sed utramque requiri, uti Suar. Vasq. Henric.
 Hurt. & alii rectè sentiunt. eò quòd per priorem
 potestas consecrandi, per posteriorem potestas absolvendi
 conferatur. Etsi verò Lugo etiam illam manuum impositionem,
 ante traditionem patenæ velit esse materiam, alii ta-
 men communiter omnes contrarium sentiunt. Episcopa-
 tumque quod attinet, communior Dicast. Tann. Vasq.
 & plurium aliorum sententia est, solam impositionem
 manuum, & non etiam inunctionem capitis, ut Arriag.
 sentit, nec traditionem etiam Pastoralis baculi, mitræ, an-
 tependii clausi, inunctionem manuum, uti Medina & alij vo-
 cant. Probabilem quidem esse sententiam Dicast. Vasq.

Ee.

Laym.

Laym. Hurt. Cajet. Victor. & aliorum sententiam, contra
 etiam physicum non esse de essentia Sacramenti, contra
 tamen sententiam D. Thom. Palud. Cajet. Silv. Navar.
 lent. Tann. Henric. Coninck. Bonac. ferè communiore
 tutiorem esse. 7. Subjectum hujus ordinis validè con
 di esse non tantum adultos masculos baptizatos, uti
 dus & veteres Scholastici volebant, sed etiam Infames,
 communis docet sententia. 8. Ministrum quidem Or
 rium esse Solum Episcopum, ex commissione Pontifici
 men etiam simplicem Sacerdotem posse Subdiaconatum
 juxta Henric. Vivald. Diaconatum juxta Victorell. Majorum III.
 Vasq. & alios, Sacerdotium verò etiam juxta Dicast. Val
 alios confetre, & de facto potestatem hanc quoad Subdiacon
 tum & Diaconatum Sacerdotibus Episcopo inferioribus, & i
 concessam esse testatur Tann. n. 30. & ex variis bullis con
 re ait, licet alioqui Majorum ordinum conferendorum potestatem
 statem Sacerdotibus talibus committi posse negent communi
 niter cum D. Thoma Authores, præcipuè Barbol. Bonac. V
 Laym. Henric. Ferd. de castro. Valent. Azor, Tann.
 alii.

ARTICULUS VI.

De Matrimonio.

I. De hoc tria plerumque tractant Theologi, scilicet
 sponsalia antecedentia, ipsam Matrimonii essentiam, & Matrimonii
 Matrimonii, quæ tamen pleraque, quia ad praxin potius
 quam Speculationem spectant, ex instituto à Theologis
 ralibus discutiuntur, unde hic non nisi pauca doctrinæ
 gis Speculativæ indicabuntur.

II. Q. I. Quid de Sponsalibus doceant Theologi
 Tria præcipuè. 1. Ad Sponsalia requiri quidem mutua
 promissionem, & quidem hunc ordinariè parere obligatio
 nem ex justitia, posse tamen absolute sponsalia ex sola habi
 tate contrahi, uti Sanch. l. i. d. 5. n. 13. docet. 2. Ordine
 quidem eadem sponsalia per signa externa fieri solere, &
 tamen non esse de essentia, quia posset Deus promissionem
 cujuslibet Sponsi alteri manifestare sine signo exteriori,
 Ledesma, Sotus, Arragonius, Palacius & alii apud & contra

um illorum Sacramentum fieri, cum statim tunc incipit significare indivisibilem unionem Christi cum Ecclesia.

6. Materiam Matrimonii remotam esse quidem corpora contrahentium, proximam verò esse vel ipsa verba, quatenus traditionem significant; eaque ipsa, quatenus acceptationem significant, formæ rationem habere, uti Sanch. Coninch. Perez & Bonac. volunt; vel ipsa signa externa, quibus consensus velut forma exprimitur; ut Noyes & Rebellus putant; vel ipsa corpora legitima cum consensu velut forma conjuncta; ut Vasq. Pontius, Covarr. Hurt. Dicastill. cum aliis docent.

7. Ministrum Sacramenti esse ipsos contrahentes, & non Sacerdotem assistentem, Canus putaverat contra unanimem Theologorum sententiam.

8. Ut consensus sit validus, probabilius esse, non illi conditionem non petendi debiti annexi, uti D. Thom. Bonav. Sanch. & plures alii contra Vasq. Pontium, Bonac. Hurt. Perez. Dicast. & alios docet, quia sic non traderetur potestas seu Dominium utile in corpus.

9. Probabilem esse sententiam Sanch. Bellarm. Lessi & aliorum contra Sotum & alios, docentium, Pontificem posse Matrimonium ratum dissolvere, cum de facto solvisse constat ex variis historiis, hanc tamen dissolutionem non sine gravi causa debere; inter Infideles verò etiam consummatum Matrimonium quoad vinculum solubile esse, omnes Theologi docent.

IV. Q. 3. *Quid de usu Matrimonii doceant Theologi?*
 Resp. duo præcipue. 1. Probabiliter nec peccatum veniale committi à conjugibus copulam propter delectationem exercentibus, uti Pontius, Perez. Hurt. Sanch. Ferd. de Castro Diana & alii contra Sanchez. Dicast. & alios docent, cum illa delectatio sit annexa copulæ. 2. Probabile quidem esse, illicitam esse copulam, si illicitè petatur, ut Dicast. & Pontius putant; Sanchez tamen, Coninck. Laym. Henriq. Ferd. de Castro & alios tantum illicitam putare, si illicitè ob circumstantiam, quæ ipsum actum viciat; non verò si ob circumstantiam ex parte petentis se tenentem petatur, quia in hoc casu adhuc rem licitam exercet.

V. Q. 4. *Quis fructus ex hac materia de Sacramento referendus sit?*
 Resp. Triplicem præcipue referendum esse fructuum quorum Primus est, ut magni faciat hanc Institutionem.

occasionem oblatam ad Sacramenta frequentanda; Si enim Regem sibi à Rege quopiam beneficium sibi collatum aestimaverit, si aurifodinam quandam aut thesaurum regium sibi consecutum, plenamque facultatem auferendi, quod vellet, intelligeret, quanto magis gaudere debet oblatam esse occasionem tot præclaras aurifodinas spirituales, ex quibus non commune aurum, sed pretiosissimæ opes ac gemmarum virtutum hauriri possunt, pro libitu usurpandi. Secundus est, qui frequenter usurpet hæc Sacramenta; si enim ii, quibus modum aurifodina aut thesaurus regius apertus foret ad brevementer occupandas, nulli labori ac tempori parcerent, sed perpetuò in aurifodina foderent, & aurum quærerent, quanto magis aurifodinas, in quibus ad aurum caritatis longè præstantissimæ, non potest erigao cum labore effodere licet, quàm creberrimè frequentare, gratumque adeò opere ipso, modòque gratissimo Christo Institutore sese exhibere oportet. Tertius est, ut aurum, quò major est dispositio, tantò copiosior fructus ex Sacramentorum reportatur, quàm perfectissimam dispositionem procurare studeat; si enim apertò à Rege thesauri, quæque potestate auferendi, quantum vellet, nemo non aurum aut vas capacissimum afferre studeret; quanto magis Institutionem capacissimam afferre oportet, ut ex hoc Sacramentorum thesauro quàm uberrimam gratiam reportare possit.

APPENDIX.

De modo utiliter Studendi
Theologiæ.

I. Cum Institutiones istæ pro iis quidem potissimum compositæ, qui Theologiæ Scholasticæ audiendæ aut docendæ, aut vires, aut animum non habent; quia tamen etiam iis, qui eandem Theologiam audire, rudemque prius Theologicarum doctrinarum cognitionem haurire cupiunt, non minus utilis cupimus, idè ut solidum quendam & efficacem fundamentum habeant, studium istud cum fructu peragendi, placet breviter illum ex peritissimorum Magistrorum sententiis, in instructione appendicis loco hic apponere.

II. Varii autem à variis modi studendi assignantur, sed